

ENCOMIUM
CANDORIS,
 ORATIONE PEDESTRI
concinatum, &
 IN
 Illustri Regiomontan.
 Academia.

JOANNE BLUMIO,
 Wittebergensi, Juris
 Lytâ
Publicè recitatum.

WITTEBERGÆ,
 Typis CHRISTIANI THAM,
 Acad. Typogr.

M. DC. XXIV.

RECTOR ACADEMIÆ
REGIOMONTANÆ,

DANIEL HALBACH
A PORTA, D. MEDICUS
ELECTORAL. ET PROFESSOR
ORDINARIUS.

Studiofis S. P. D.

*D*olosa mens, quò cautiùs & sceleratiùs fallat
probitatem, velamento obambulat **CAN-**
DORIS. Non exemplo apud te opus est, ò
ingenua juventus, cujus probam simplici-
tatem, sive etiam imprudentiam non semel
fortè circumvenit. Sed & totus mundus
p. Et dolor, personatus est: illi ipsi, qui sive **CHRISTI**, si-
ve **JESU** nomen jaçant, nihilominus sunt, quàm videri
volunt. Nihil mirum, si non nemo exclamet: Heu nobis!
qui in medio Christianorum, Christianos nullos videmus,
audimus, experimur. Humilitatem loquitur superbus, be-
neficia avarus, juvandi studium, invidus, amorem inimi-
cus. Sic plariq; omnes vipera ritu niveo denticulo atrum
inspirant venenum. Pauci sunt, quos amat **VERITAS**,
FIDES, & **CANDOR**: **CANDOR**, cui debemus, quod
orbis terrarum nondum dissolutus est, & tolerabile ali-
quod commercium relictum. Absq; eo esset, quantillus
etiam

etiam

etiam inter quam paucos sit, omnes contractus, pacta, fe-
dera tristissima fraudum, discordiarum atq; odiorum nocte
sepelirentur. De eo luculenter dicit, vir politioris lite-
raturæ JOANNES BLUME WITTEBERGENSIS
J. U. Candidatus die crastinâ horâ 9. matutinâ in audi-
torio maximo. Quod si præstat dicere & audire oratio-
nem, (ut Clarissimus Orator Witebergensis SIBERUS,
dum prædictus Eloquentiæ Candidatus ibidem de Militiâ
perorare instituit publicâ egregiâq; sententiâ testatus est,)
materia ipsa cujus cujus fuerit generis, modò cultum &
nitorem admittat: hic cum argumentum & tractationis
raritate delectabile, & auditu utile, & ornatu variabi-
le, proponetur, aurium operam dedisse certè Dn. Studio-
sos non pœnitebit: Hoc vos facturos nihil dubitamus. Ita
tandem antiquis moribus vivamus, Candorq; & Probitas
omnisq; virtus benigna nostrum respiciat seculum.

Valete. P. P. Dominica XI. à Trinitatis.

ANNO M. DC. XXIII.

CON-

CONSULTISSIMO ET PRÆSTAN-
TISSIMO VIRO,

Dn. MICHAELI WICHMANNO,
J. U. LICENTIATO: PATRITIO
HAMBURGENSEI,

Fautori suo & amando & estimando.

ANte annos aliquot, Vir
Amplissime, Præstantissime, Domine Li-
centiate, MICHAEL WICHMANNE,
cum ad mercatum artium seriarum abires; & Wit-
tebergam, Patriam meam, unà adires: quo merces
tibi comparares, non igne, non aquâ interituras:
& nomen pareres, quod non deleturi sunt multi
anni. Potissimum verò, ut Montem Musarum Al-
banum, Viridarium floridum, Conditoriumque
scientiarum videres: notitia mihi tecum & amici-
tia, quæ magis recolenda & in claram lucem mit-
tenda. Equidem, haud violabo; quamdiu me
violenta illa dea non violabit. Quoniam in natali
illo & puro amicitia solo egisti radices, nec solem,
solumque mutabis: imò & animum; quem mini-
mè subtrahes. crevit quoque hic adfectus, adole-
vit, roburque cum annis sumsit: utinam & animis
idem

idem! Idcirco, adfectum effectu declarabo.
Sæpe cogitationum alis transvolo ad hanc Ur-
bem HAMBURGUM, semel visam; igitur corpus
transvehere volui: quò & animum reficerem,
& Lumina viderem hujus Urbis. quæ veneror
candore, virtute, doctrinà, humanitate clarâ.
Etenim, in Angliam & ad Belgas iter ubi face-
rem, hic inivi; & ipso æstu (DEO annuente) feli-
citer finivi. Simul inspecta Urbs placuit, nec so-
lùm oculi delectabantur: sed animus unà oble-
ctabatur, sæpius spectata ac perspecta; placebat in-
dies magis. aliàs Magnifica, Ornata, & quam be-
nigna omnium rerum copiâ ditavit. Mihi à DEO
& à coelo videtur Venus quæpiam & Gratia quæ
comitari ac concomitari solet hanc Urbem. Sed
ad præpositi mei propositum, ut redeam: multa
me incitant, Doctrina, Dignitas, Virtus; & ante
omnia, humanitas: quâ trahis & nectis me tibi,
Adamantino quodam vinculo. Hodierno die,
si ex lege amoenum aliquid & urbanum quæris?
ubi sal & Urbanitas hominis; singularis humani-
tas, Germana autem gravitas ubi? Quidquid vul-
tu, voce, calore præferunt nonnulli, vanum est,
imò nihil: licet omnia plena suavitatum mellis &
amoris. Rara per hæc tempora fides est; & ut ve-
rum dicam, ea citra verba ferè consistit. Rosis suæ

spinæ adhærent, atque illas legere licet, & ab his non lædi. Utrumque enim vitium est omnibus credere & nulli. medium tenere beati. Virorum bonorum & suorum amantium, magna raritas est; & ut hæc tempora fluunt, magna necessitas. Sunt molles in re pietatis, sicut ferrum, dura & ferrea tempora, dicunt, etiam ferrea fronte utuntur. Præfiscinè dixerim, apud nonneminem fucus & simulatio apparet, penes te; non nisi Candor, veritas, nativus color & germanus sanguis. Non enim dissimulo; me quoque excitavit & cale-jam-fecit tam ingenuus tuus ardor, qui purus candidusque & immunis ab omni affectu. Amo te & amavi, quia candorem amas, imò possides; id est, Thesaurum bonæ mentis. amari abste; valde quia volo, valde quoque cupio. Hinc offero tibi candidum hoc, de CANDORE, scriptum: maximoperè petens, ut gratum animumq; habeas; & istum ames, illud examines: quò liberius me monueris, eò magis muniveris. Alioquin & vitis jacet nec fructum fert, nisi ad stipitem aut arborem applicita; vix etiam studiosus: si non gratia & favore Magnatum subnixus. Siquidem non tinctus litteris, sed gradu Licentiati insignitus: adjutos profectosque is eos, qui colunt. Nemo inficias ibit, duplex vinculum firmiter ligat uno. duplici igitur vinculo obstri-

ctus;

ctus; honoris, quo devinctus; amoris, quo devi-
ctus: ero & in ære tuo, quamdiu in vita ero. Da ô
Deus recta, da & vera agnoscere; da quoque, ut sit
concordia concors, concentus & unanims con-
sensus. hoc enim voto includi cenſeo reliqua vota
omnia. Deus cœlestis qui igneo illo spiritu huma-
nas omnes argutiolas difflat, adspiret, & meliorem
auram inspiret; corda refrigerantia incalescat. Ille
ipse qui Autor & Actor omnium rerum, & non ni-
si boni Fautor, sit & Unionis autor. Interim, Am-
plissime & Præstantissime Vir, cultum & officiola
virtuti ac Dignitati tuæ debeo, & hac ſcriptione
defero, manu ac mente comprimo. Hocce cona-
tus meos, bono animo suscipias, meliori consulas,
optimo denique evertas. Cuius probo mentem
candidiorem precor, pectus ipsa nive candidius ap-
precor. Pateant fores hujus pectoris, quod candi-
dum esse experiemini omnes vos candidæ mentes.
Vale vir politissime Domine WICHMANNE, &
me re, opera & consilio bono adjuva. Salve ab
eo qui meritissimô te amat, JOANNE BLUMIO.
Wittebergæ. Nonis Junii Anno 1624.

Omnium

Mnium honestarum rerum semina
animi gerunt, Auditores optimi, quæ
admonitione excitantur, non aliter;
quam scintillæ flatu levi adjunctæ ignem
suum explicant. Natura bonæ mentis
semina dedit omnibus, quæ in aliis magis & minus elu-
cent, ut est animi temperies. Non in omnes eadem
mensurâ diffusus est Spiritus; nec in me aut quemvis il-
le, ut ad lancem aut dimensum verba dare possit. Est
æternæ illius benignitatis, spargere ingeniorum dona
in ætates & in homines. Providentia Dei per gentes æta-
tesque spargit artium flores, & magnum hunc mundi
hortum veluti per areolas variè colit. Et quæ Resp.
tandem futura, si veteres, ut sic dicam arbores excidan-
tur, novellæ stirpes non depangantur in earum locum?
vastitas profectò & tenebræ, & boni honestiq; inscitia.
Semen quamvis exiguum, in bono solo sparsum, facile
comprehendit se & explicat; breve item monitum in
bonâ mente. Ut in agro non satis est semel sementem
jecisse, & ille accipit, fovet, profert: sic in animis, qui
quotidiano, ut sic dicam, vomere proscindendi & ob-
serendi sunt ad meliorem frugem. Cole, cole adole-
sentiæ illum agrum, & fruge bonâ insere; quin & fru-
ctum nanciscaris, mihi prorsus nullum fit dubium. Fa-
cile assensus calculum quilibet ponet, & mecum con-
sentiet. Ut ignis sine materie languescit, & amor sine
alimento. Ne autem sub cineribus delitescat hic ignis,
(ventilante velut flabro virtutis accensus) quin quia
hone-

honestus, exserat se, & adminiculo cartæ flammam det,
nec in exitialem aliquam flammam; sed ignis totus fiat;
ut & alii ignem petere possint: Igitur fomentum addam.
Mare qui intrat & navigat, fluctus expectat, & qui ma-
teriem aggreditur, varios motus, angores, si non do-
lores aut metus. Sed priusquàm accedam, certum mi-
hi audire, & libare iudicia de toto hoc genere scriben-
di: etsi universum hoc displicebit, filere: (cur enim ve-
la faciam adversis ventis?) si in parte cognoscere & re-
singere, & quid minus rectè aut consideratè à me scri-
ptum aut dictum. Et si materies parata, & mox cala-
mum sumsi, & huic cartæ impressi, & simul meam,
mentem; paulisper tamen detinuit scripturientem. Se-
mitam sæpè ingredior cum maxime censuerim viam &
gratiam habebō: si quis corrigat, dirigat & reducat.
Divina illa Musa nondum inculcavit, ut sic calcarem
omnia tam pede recto & certo. Si cum justâ iudicii lan-
ce rem pondero, remitto affectum, & in rationis partem
incipio propendere, adhuc animi pendo. Elephantes
etsi omnibus impensè delectantur; haud temerè tamen
ingrediuntur, cum inscii sint natandi. Quia & ego igna-
rus, hic reprimit metus; & ad navigare jubet litus: Cir-
ca illud natabo, ubi me adhuc emerfurum sperabo. Hic
suggeret quispiam, sed qua fini tractas, aut quid speras
in ea, aut spectas? Utrumne ut rem lapsam corrigas? la-
bentem firmes? An ut hac ratione imminentem pestem
perniciemque depellas? Rei præteritæ res est; quam
reprehendere & infectam reddere, ne diis quidem volue-
runt esse in manu. Curæ hæ tradendæ ventis, & in ma-
re, ut ille ait, projiciendæ, imò inaniis & araneis com-
mittendæ. Interim adibo & proferre aliquid audebo,
nec mei ingenii aut virium fiduciâ, sed eorum, à quibus
mutuor

mutuor & sumo. Hoc excusatus, quod non consilia
aut decreta adferam, nec asseram aliquid aut inseram,
sed disseram. Si non doceam, discam tamen. quod si
probè & iudicio à me fiet, nemo damnet. Si aliter?
tum ego quoque nihil negem, quisquillas volantes &
venti spolia hæc esse. Itaque sententiam meam ad stri-
ctam, sententiæ alienæ hic adjungam. Si quis meliora
se putat posse, largiatur & promat; vel his adponat, ego
me ipsi non opponam. Quemadmodum in mari va-
rii aliàs venti, gubernator tamen rectum cursum tenet,
nec deflectit mentem, aut oculos à proposito cursu: ita
nobis esse debeat, recta petere, proficere: nec ejici, viâ
adversante aliquâ, iudiciorum & sermonum aurâ. Ut ut
sit. Cogito sæpè illud Senecæ: primùm nè sim me uno
contentus: deinde quæ sita cognovero, tum de inven-
tis iudicem, & cogitem de inveniendis. Alit lectio in-
genium & studium fatigatum, non sine studio tamen re-
ficit. Nec scribere tantum, nec legere debemus: altera
res contristabit vires & exhauriet: de stilo dico; alte-
ra solvet ac diluet. Invicem hoc illo commutandum,
& alterum altero temperandum: ut quidquid lectione
collectum est, stilus redigat in corpus. Non enim me
cuiquam mancipavi, nullius nomen fero: multum
magnorum virorum iudicio credo, aliquid & meo vin-
dico. Nam illi quoque non inventa, sed quærenda no-
bis reliquerunt, & invenissent forsitan necessaria, nisi
& superflua quæsisent. Aliquando pictor, cum tabu-
lam acceperit, primùm hominem totum delineat, co-
lores aptos quærit, & addit cuique parti: sic bonorum
auctorum imitator corpus eloquentiæ suæ formet, pi-
gmenta deinde variè conquirat. Etiam Zeuxis ille pi-
ctor Junonem effigiaturus, virgines pulcherrimas con-
duxit,

duxit, & è singulis aptavit quodque præstantissimum.
Exoptarem ut & hic delinearem sic, quò plus intellige-
retur, quàm pingeretur. Nihil tam probè aut tam pro-
vidè potest dici, quod non vellicari malignitas aliqua
possit. meritò & hic retardere quilibet deberet ad no-
vum aliquid pangendum? Proh dolor inter homines
improbos hoc quoque genus invenitur, qui velut ma-
culæ & nebulæ suffundunt veneni sui auram & involu-
tum aut infectum eunt, quidquid alienum est! Ab ipsa
doctrina humanitas exulare iussa est, à virtute candor,
quasi magni quicunq̃ censere alienam industriam at-
que despiciere audeant. Hic dicet quispiam. Tu qui ex
ignorantiæ tenebris vix pedem movisti, verborum ve-
lut funalia quædam accendes; ut videaris atque inno-
tescas. Cur tu audes nebulam tuam spargere inter stel-
las? & verè nebulam: Si me involvit ingenii nebula,
vel nubecula evolves me breviter. Non est minus,
homines cogitationes sæpè longius jaciunt & pruden-
tiam putant, timere: non timenda. timor & tremor ab-
jicienda sunt, genus vitæ sumendum, & in sumto fir-
miter hærendum. Cogitanti mihi de materie, & qui-
dem de CANDORE, os concurrit, lingua titubat, den-
tes colliduntur, membra & nervi rigent, oculorum or-
bes caligant & caligo mentis fit, quando artus artesque
libro. Nemo facilè est, qui ad plenum aliquid in hac
materie tradiderit, sed nec tentarit; & parcè admodum
oleum infundam isti lucernæ. Interim, vitrea pro gem-
mis, tenebras pro luce, flammam pro fumo, umbram
pro igne, & frivola emittam, ut eliciam aliorum gem-
mas. Itaque juveniles levesque animi motus & primos
quasi labores, quos velut primitias hic libavi, inferam
in aram hanc Musarum. Date mihi obsecro hoc loco

hanc veniam, ut liceat mihi paulisper tenuem, in re tenui materiem, incertam & indagandam, otio meo & patientiâ vestrâ abuti. Decoris limites ab initio egredior, quia novus saluator, accedo hoc æstivo tempore, & fortè in medio æstu negotiorum vestrorum. Sic jussimodi fabri sæpè circumstreperent ac circumsonarent vestras aures, non grati admodum futuri essent hospites. Maximoperè à vobis peto & contendo, ut non solum aurium vacuas ædes aperiatis, sed & animum mentemque adaperiatis, & peregrinantem veritatem admittatis. Sol ille non sidera tantum, inter quæ medius fertur, illustrat, sed hanc imam & minimam quoque maculam telluris: sic non æquales & in alto positos amabitis: verùm etiam alios in humili & obscuro amabitis. Vobis brachia pando, vel potius affectui vestro, vos quæso expandite sinum amoris & favoris, libram appendite, si non in merentem, certè cupientem, appendetis etiam, si non ad lancem omnia pendetis. Aristoteles ad suum regem: vetus & à majoribus acceptus hominibus est sermo, quod OMNIA DEO ET PER DEUM nobis sint constituta. Nosse ante omnia Supremum Illud Numen (quatenus homini datum) oportet: & cognitu, piè pureque venerari. Apprimè necessarium, quia de DEO optimè existimare, pietatis est exordium. Novit enim naturas omnium qui condidit, nec e venis aut colore, de ægritudine judicat: sed è pectore, & è fibris. Ille est solus, qui merita potest expendere, qui sine ullo simulationum fuceo virtutem vitiumque videt in vero suo vultu. Hoc tamen habeto; quod in navi gubernator, in curru auriga, in choro præcentor, in urbe lex, in exercitu imperator: id in orbe est DEUS. Arbiter ille & inspector operum consiliorum & mentium.

tium. Nec inspector solum, sed iudex, index & vindex. Omnes homines de Diis habent existimationem & sensum, teste Seneca. Nulla gens usque est adeo extra leges moresque projecta, ut non aliquos Deos credat. Verissime alia alibi religio est, ubique aliqua: nec in veteri & nostro solum orbe hoc apparuit, sed in rudi illo novo, ubi inter barbaros, feros, homicidas, homi- edones quis angulum adhuc reperit, quem religio & numen non vindicaret? Consule te ille ipse, qui dissens- tis in recte factis, ecquid latari aut diffundi te sentis. contrahi in sceleribus & angere? Ne dissimula, sentis: at- que id etiam in occultis. Unde autem ille alteruter sen- sus, nisi quia animus iudicat, iudicem alium esse, & ali- quid homini praeter hominem timendum? atque id est numen. Sicuti cum fulmen in unum aliquem cecidit, etiam ii qui in proximo stant, tremunt: sic fit hac ratio- ne ubi damnum ad paucos pervenit metus ad omnes. Nec praest solum divinitas rebus omnibus, sed interest, imò inest, res omnes inspicit, adit, cognoscit, & cogni- tas immota quadam ac ignota nobis serie dirigit ac gu- bernat. Faxit & ipse DEUS, ut omnia cadant ipsius in honorem, & Reip. ac rei literariae splendorem: imo multorum hominum salutem. Ut autem fluvii per me- dia maria transire dicuntur, & servare suam undam: sic, qui soli DEO subiciuntur, per tumultus circumfu- sos, ut falsedinem nullam trahant ex hoc pelago mæro- rum. Vitæ hoc salum quo magis ingredimur, plura fal- sa & amara invenimus: quæ tamen omnia summus ille DEUS solet temperare. Clades sunt velut Gymnasium, in quo DEUS suos ad robur instituit & ad virtutem. Nam caprificus, cum ipsa maturas ficus non gignit, in- secta tamen quædam producere dicitur, quæ veras ficus

maturent scalpendo, morficando: sic multi nullum gi-
gnunt fructū, nisi & mordicatim ac duriter cruce exer-
ceantur. Quemadmodum arbores ventis agitatae, altius
radices agunt: sic boni in virtute magis comprehen-
dunt, impulsi aliquoties adversitatum flabris. O quā
utile multis frænum & coërcitio morbi! Nam revera si-
cut Athenienses de pace non nisi attriti: ita de DEO
nunquam nisi afflicti, cogitabant. DEUS est qui publi-
Lipsius. cas clades immittit, alit, fovet, & tum finiet, cum nos ca-
rum causas. Irritamus cotidiè magnum illud numen,
& quasi puniendi justæ causæ non sint, damus novas:
quando luxus, fastus, libido, major & impunitior. Qua-
re miremur reconditam hanc sapientiæ vim, non rime-
mur, & sciamus clades omnes exitu bonas esse, etiamsi
cæca hæc mens non videat, aut tardè eò pertingat.
Quod enim retrò ævum, si rectè examinas, tam calami-
tosum fuit, quā hoc nostrum est: aut quod erit? Quæ
gens, quæ regio tulit? Quocunq̄ue oculos mentemq̄ue
convertas, suspensa omnia & suspecta: & ut in domo
malè fulta signa pluriâ ruinæ. Ne cramben biscoctam
reportem, & anus recoquam diu extinctas; neque dila-
tem hæc satis trita, vela potius contraham. Romanis in
vestitu placidum reperio colorem album. Sive quia is,
ut Plato alibi vult, lætitiæ proprius, & Deorum: sive
potius agrestis illa, & prima Gens spretis accersitis co-
loribus, lanæ nativum retinuit, id est album: ita toga
Romanor. alba & tunica fuit, & calcei, & omnis cotidia-
na vestis. Nam petitores non contenti infito lanæ colo-
re, cretam addebant in vestē, ut candesceret, imò splen-
deret. Hæc ergò nota discreti à vulgò & κατ' ἐξοχλῶ dicti
candidati. Romani, inquiunt, saltem per dies festos in
veste albâ erant: non ergò cotidianas togas censendum
can-

candidas. In homines nisi fallor tenuiores, quibus cum copia mutandæ togæ non esset; tamen ut nitidi & melioris fortunæ apparerent, sub dies ludorum togulam suam incretabant. Qui verò ditiores & elegantiores, si semper toga vestiti erant, quæ si interdum sordes aliquas traxisset, erant Romæ fullones, qui eas maculas ac sordes togâ eluebant, & addito Sulphure ac cretâ iterum eam candefaciebant, teste Plinio. Unde Lactantius immortalitate nos veluti candidatos esse eleganter dixit. Candidati etiam dicebantur, qui ad alicujus magistratus, aut dignitatis petitionem adspirabant à togâ candidâ, ut antea dictum, quam per id tempus induebant, sive ad denotandam integritatem, quod solus hic color sincerus ac purus & minimè inquinatus est; sive ut perspicui ab omnibus possit eos pecuniam non habere, quâ cives corrumpere. Ire autem candidati per comitia solebant, suadendo, rogando, submitiendo se omnibus, & nudato etiam corpore cicatrices ostendendo candidum illis fuit pectus, non tam præligatum, & quod ostendere se voluit, quæ dixit. Hodierno die quando insigniri gradu Magisterii vel Doctoris Philosophiæ, uti vocant, Theologiæ, Jurisprudentiæ & Medicinæ singulari modo petendi honores, quibus merito gaudeamus, gratulemur, gratias agamus DEO, qui immisit hunc affectum & ipsis quod sic admiserint: gratias agent ipsæ Musæ, gratiasaget ipsa gratiarum Diva. Ut lana priusquam ultimum illum & optimum colorem combibat, succis quibusdam aliis præparanda: Sic animus veritatis purpura seriò est tingendus. Imbutum profectò hoc pectus arcanâ aliquâ doctrinâ oportet, quod promat tam docta & exponat. Mihi crede perveniet ad optatam calcem, quisquis
seriò

ferò voler & nitetur, & talibus utroque oculo Juppiter annuit, Mercurius dirigit, ipsa Minerva manum & mentem iis & cum iis movet. Ut amatores Veneri, bellatores Marti: quidni item nos novem virginum alumni, ut Musis & Apollini studiorum præfidi, præstitique nos facilius supra Jovem Jovi, ritè libemus. Nonnunquam scandere ad tituli illius apicem curant, atque brevi ad ipsum culmen ut perveniant, quo adspirant: sive enixè, nisi & nisi esive non, allevant; sæpius ruinam etiam, quàm adscensum struunt. Quando comiter aggrediuntur & aditum per cuniculos struunt, sive tigna sunt apta, ad exstruendum ædificium; sive non levi dolabra elaboranda, raro aut nunquam desunt, qui culmen ædificio imponunt. Ut cum Seneca hic addam aliquid, & adjungam, itaque sic priore illo verbo, quasi publico usus est, & sic illum amicum vocasti, quomodo omnes candidatos, bonos viros dicimus; quomodo obvios si nomen non succurrit, dominos salutamus. Mos fuit ut qui in Senatu (ubi sub principibus suffragia) Candidatum produceret. Bonum vel optimum virum diceret. Hinc addit Seneca, sua satius est mala, quam aliena tractare: se excutere, quam multarum rerum candidatus & non suffragari. Hoc est Lucili egregium, hoc securum ac liberum nihil petere, & tota fortunæ comitia transire. Multarum rerum Candidatus, id est externarum & inanium: quas aspernetur iudicio & ratione: & si opinio & inclinatio sæpè evocent. Non igitur suffragatur; id est, petitioni suæ tali non facilè subscribit. Quotquot sunt qui sublatis & elatis animi homines incedunt, non secus ac si uterum ferrent, equas à vento favonio concepisse: non aliter, de ejusmodi hominibus statuendum. Sed quid enim sumus, homulli aut scimus; nisi

nisi hoc unum, quod nihil simus, nihil sciamus. Et ta-
men opinionis vento plærique ferimur; cui nisi litera-
rum modestiæque velut remis renitemur, in vorticem
imus omnium vitiorum. Nulla alia pestis est, quæ plu-
ra ingenia abruptit, quam confidentia & æstimatio sui.
Non pauci sunt qui secum cogitant, in tunica non la-
næ aliquod filum sed purpura, ut ille ait, esto. Sæpè in-
duunt purpuram magni honoris cum studia non eant
ad purpuram vix ad fasces. Nunquam descendunt se-
cum, cum & conscientia multos detrahat, qui vix limen
libarunt, nec à primo limine salutarunt literas, arcana
omnia putant se tetigisse. Sicut Junonia avis, ubi colo-
rem & plumas videt, sibi placet & fidit, dejicitur, cum
ad pedes se dejecit: tale est & in nobis, quandoque va-
lemus & præfidimus, languescimus: cum ultimum fi-
nem, studiorum nostrorum consideramus. Miselli isti,
sunt interdum imi subsellii homines, incedunt non se-
cus ac si curulem sellam jam diu insedissent. Romanum
aliquis riserit, quia piscem suum atratus luxit, isti plan-
tam. Jam si quis ex his Floræ candidatis novius aliquid
aut rarius nactus est, ut ostentat; ut alii competitores
æmulantur, invident! è quibus non nemo tristior do-
mum discedit, quam olim in præturæ petitione victus
Sulla aut Marcellus. Quid dicam? nisi hilaram hanc
quandam insaniam esse: nec absimilem illi puerorum,
pallentium & rixantium circa puppas suas & sigilla. Ut
Ulysses ille donec Leucothea velum eis opposuit, natat
nigrum pontum: sic tu hoc vitæ salum, donec pectus ti-
bi præcinxerit Candida illa Diva. Cæterum ipso Plau-
to hic annuente & adjuvante, aliquid addam & adjun-
gam. Cum similitudinem inquit literæ præ se ferat, qui
pendet, ideò dixit, dedam te, discipulam cruci, quod
est,

C

est, suspendam te, faciamque ut crux discipulum te scribere doceat, & longam unam literam facere. Qui & patibulati, dicuntur discipuli crucis & cruciarios appellat contubernales crucis. Quando egressi crucis candidati nominati, non in ignominiam hæc alicujus dicta, sed majoris cognitionis ergo. Ut cruciarii Romano ritu crucem suam ferebant, ipsi ab ea mox ferendi: sic Deus impiis conscientientia crucem imposuit, in qua poenas luant, priusquam luant. Alii citius, alii ferius puniuntur, alii in se, alii in suis. An tu solum eam punitionem censes, quæ incurrit in oculos? quæ corpusculum hoc subit? Non est, externa illa leviter, nec in longum nos tangunt: interna sunt, quæ tangunt & angunt, ut sunt angores poenitentia, metus; & conscientiarum mille morsus. Hinc approbatio melioris vitæ exorta mentis. Hæc vera illa animorum tormenta, hi cruciatus angere semper, poenitere, metuere: quibus cave compares eculeos ullos fidiculas, uncas. Non est minus premuntur quidam, qui minora peccarunt, florent & regnant qui magna committunt. Nec ut ego cripiam trutinam aliorum manibus, & meo velut sensu ponderibusque librem; quem pondus & saburra rationis nondum stabilivit. Libram appendunt quidam, nec semper æquiter pendunt. Non punitur nunc ille? mane punietur. Non in corpore? sed fortasse in animo. Non vivus? sed certe mortuus. Manet impressus ille imminentis supplicii terror, nec tollit se unquam ab oculis imago luridæ mortis, exinde concipiunt jure metum, quoniam ampliari quosdam in rigido hoc judicio vident, non absolvi: diffindi poenæ diem, non tolli. Quilibet sciat: differri aliquando impios non dimitti: nec crimen quenkquam in pectore gestare, qui non item Nemefim
in

Lipsius.

Lipsius.

in tergo. Vigilat semper divinus ille oculus: & cum dormire illum censes, connivet: Tu autem æquus in eum sis: nec judicem tuum inaniter accusa, ipse ab eo judicandus. Quomocunq; se recondita illa judicia habeant: non culpanda ea nobis, sed ferenda & verenda. Punitio omnis bona. Bona enim primò, si Deum respicis: cujus justitiæ æternæ & immota lex postulat peccata hominum, aut emendari, aut tolli. Bona iterum, si homines spectes, quorum stare aut perennare hæc societas non potest, si violentis scelestisq; ingeniis omnia sint impune. Bona tertio, si eos ipsos spectes, qui puniuntur. Denique poena omnis bona, justitiæ ad spectu: sicut impunitas mala: quæ efficit ut diutius scelesti, id est, miseri vivant. Sol, luna, sidera, elementa, omnia parent DEO, solus homo est, qui in conditorem suum calces jacet, & resistit. Homo censetur prudentissimus, ast sæpe stultissimus. Nam cæteræ animantes, ubi scæmel offenderunt, non redeunt, non enim vulpes ad laqueum, lupus ad foveam, canis ad fustem, facile redibunt: solus homo peccat ferè in iisdem. Quemadmodum serpentes positis exuviis redire dicuntur in suam juventutem: ita qui è morbo convaluerunt, tum deinum veram sibi vitam auspiciari videntur, sed raro aut nunquam auspiciantur. Nisi illis ingenuum ingenium, semper redeunt ad ingenium. Thus probatur candore, Cic. 2. de naturâ Deorum. Nam solis calor & candor illustrior est, quam ullius ignis, quippe qui immenso, tam longè latèque eluceat. Atque ut interdum per nubes medias sese exserit; & hic interlucet melior mentis ignis, si non undique elucet. Sed lubet levi oculo alia terrarum etiam, & in iis superstitionem lustare: quæ discolor, sed ubique decolor, & candori ac veritati

Lipsius.

aliena componet. Candor si abest à scriptis, nebulae & livor habent, nec illustrabit ea diuturnior lux famæ. Ut redcam: unde digressus. Budæus in Pandectis: apud antiquos erant hospitia privata, quæ magna erat necessitudo. Propterea hospitium persæpè pro amicitia ponitur. Fuit antiqui moris, tesseram dari hospitibus dimidiatam, quam quicumque attulisset ad hospitem, continuò agnosci posset, & hospitio excipi tanquam amicus & verus hospes. Hoc autem jus necessitudinis ad posteros transibat: propterea tesseram hospitalem diligenter observabant, qui autem jus violabat, ista tesseram hospitalem confregisse dicebatur, ut videre in Cist. & passim in Plauto. Quamprimum ad osculum manus venit, adventum gratulati; & venientem cum honore & amore exceperunt, hærentem sic habuerunt, abeuntem non aliter dimiserunt. Hærebat ipse & humanitas ejus in medullis: ob semel conceptum amorem. Et si non paratus nummus, nec gutta parata certi consilii, raro aut nunquam res ad rastra sic pervenit, ut amabili rostro nihil relictum. Si non delicatissimam cœnam seu delicias, imò florem cœnæ & veterem vini florem apposuerunt: nec esuriales ferias agebant, sed exhibebant argutias inter patinas. Præsertim, ubi intus ventris fumabant focula, ut cum Plauto meo jocer, non facillè diu morâ injiciebant, & ubi medullam quasi perceperat fames. Licet addant nunc, sol citius suum splendorem amittet, quam ego semel conceptum amorem; nusquam tuta fides. Amor humani generis nectar, suavior gratiorque est cum à superiore venit à solo & summo bono; à quo nil nisi bonum. Ipse per se amor, omnium aliarum rerum negligens, animos in cupiditatem formæ, non sine spe mutua charitatis accendit.

Hoc

Hoc officium amicitiae est amare & amari: imò hoc præmium amari qui amas. Hinc provenit illud amo te & amavi, amari abs te; valdè, quia volo, valdè quoque cupio. Sicut facem ad accendendum frustra admoveas, quæ ipsa accensa: sic in amore conciliando evenire solet, & frustra eum poscit, qui non affert. Si amorem non deseris, utique nec officia amoris; amicitia quæ deserere potest, vera nunquam fuit. Nam in exemplum nati lumus, atque in auxilium juvare nos tum alios & ostendere unius corporis membra esse. Fuit usitata phrasia apud antiquos, semel dextram tesseram fidei & amoris posui, quam sartam tectam detinebo, quam diu me vita detinebit. Nec violabo nisi violenta illa Dea nos violabit. Olim amicos peregrè redeuntes, aut longo intervallo ad se invisentes, convivio solebant excipere. Quæ coena viatica & adventitia, item adventuria nominabatur. Jam delinges salem tantum, ne dicam coena adventitia tibi detur. Apud Plautum reperiemus offendi domi, manum prehendi, osculum detuli tibi ferre osculum solebant, & uxores viris peregrè adventientibus; & filiae minoribus, & filiae maritæ patribus se invisentibus. Etsi res innuit, potiores esse amicos, quam pecuniam: & ad vitæ præsidium plus habere momenti, amicos citra pecuniam, quàm absque amicis opes. Unde apud Scythas, autore Luciano, is habetur ditissimus, qui certissimos amicos possideret. At nostris moribus, ibi sunt amici, ubi opes. Verus amor & bono semine natus, immortalis est, & omni fortuna major, virtute constat, virtute conservatur: beneficium, officium, studium similesque amicitiae delicias, non excipit: sed nec spernit ubi opus. Non in beneficiis, ut in pecunis redditione aut re opus, ut solvaris: sed agnitio-

ne & grato animo. Animum in muneribus spectemus:
nec pretium iis unquam à se faciamus, sed ab affectu. Si-
cut parentes magis magisque in dies veneramur &
amamus, fratres etsi æquales, levius: ita beneficia anti-
qua sanctiora sunt, etsi præsentia suaviora. testis est ex-
perientia. In pectore amicus, non in atrio quæritur. Il-
lo recipiendus, illic retinendus & in sensus reconden-
dus. Quemadmodum te in dubiis & in adversis, in læ-
tis sapienter geris, ut dubia prudenter tractes, adversa
fortiter, læta moderatè: ita in omnia utilem te amico
exhibere potes. Alioquin mos fuit pulcherrimus, &
verè pius apud Græcos sublevandi amicos, pauperes
erant enim sodalitates, qui habebant communem ar-
cam, in quam quod mensibus certum, quid à singulis
penderetur, ut esset unde juvari possent, qui ex illâ so-
dalitate fortunam adversam aliquo modo essent exper-
ti. Tales itaque accipiebant ab istis amicis & sodalibus
pecuniæ aliquam summam cæ lege, ut si Deus aliquan-
do meliora daret, & ad pinguiorem fortunam perveni-
rent, quantum esset erogatum, tantundem ipsis resti-
tuerent. O pectora candida & nivea! O animi prisca,
& aurei illius seculi! Si tales plures essent, fortassis &
jam viveremus cœlestem aliquam vitam. Apud ami-
cos summum precandi genus est, velle, nunc proh do-
lor ostium pectoris est clausum, & scrinia sunt occlusa,
ubi prisca illæ Palatinæ, prisca ingenia, prisca ardor,
omnes cum fortuna copulati sumus. Aliorum aurea
catena est & laxa: aliorum arcta & sordida. Fortuna
quæ sæpè risit, vultum vertit, & dies unus matrem ge-
rit, alter novercam, omnia quæ fors fert, & tu feras æ-
quo animo. Constantia est rectum & immotum animi
robur, non elati externis aut fortuitis, non depressi.
Nam

Nam

Nam qui multa agit, sæpè fortunæ potestatem sui facit, quam tutissimum est raro experiri, cæterum semper de illa cogitare, & sibi nihil de fide ejus promittere. Et si fortunæ injurias moderatè fert: quanto magis hominum potentiam, quas scit fortunæ esse manus. Sicut rota quæ in terrâ volvitur, parte ima & minima eam tangit, cætera extat & est in alto: sic nos oportet decurrere per hæc humilia, maximâ parte altos & sublevatos. Omnia igitur sic patitur, ut hyemis frigorem, & intemperantiam cœli, ut fervores morbosque & cætera forte accidentia. Quid ergò interest? quod alii alligati sint, alii astricti. Non est felix, qui in magna fortuna, sed qui habetur (& est ob virtutes) ea dignus. Quoniam verò quæ antiquiora sunt, verè meliora esse consuerunt, ut mores, vinum, & similia: factum est ut antiquum pro probo, bono, & simplici dicamus. Pulchra hæc laudatio, ô virum doctum! sed illa melior, ô virum sapientem! & ista optima, ô virum bonum, has sectemur: & per tot labores non scire tantum velimus, sed sapere & facere. Antiqua & quæ ab aureo illo seculo habitata sunt, omnia meliora nostris. Ita Plautus. Antiquis vivo moribus. Terentius, Homo antiqua virtute & fide. Cic. pro Rosc. Homines antiqui, qui ex suâ naturâ cæteras fingerent. Tacitus annali Piso vultu habituque moris antiqui & æstimatione rectâ severus. Ennius:

Moribus antiquis res, stat Romana virisq;.

Fuit & Roma mundi caput, mundi miraculum, mundi compendium, hodierno die vix umbra, ne umbella quidem est. Justus Lipsius, homo antiquis moribus & doctrina pro scito & symbolo usurpavit, & imagini suæ etiam præscribi passus est, quam collo & cordi appendit. Quando dicunt est vetus, victus, veterosus senex.

Vale

Valetudo ipsius tam varia quam Panthera, parvi roboris filo pendet, extrema lineæ tegula stat, jam jam abire minatur, quoniam calor internus abit. nusquam, color nunquam calor: ne sanguis internus restat. Frangitur & delibatur vitæ flos ac vigor labore, dolore, deliciis ac voluptate. Nam puer non is semper est, cui minor ætas, sed etiam, qui sapientiâ puer est. Senes defloccati bis pueri: hinc etiam vetus simplicitas. Assensus calculus Seneca ponit hisce subsequentibus. Adhuc enim non pueritia nobis, sed (quod est gravius) puerilitas remanet. Et hoc quidem pejus est, quod auctoritatem habemus senum, vitia puerorum, nec puerorum tantum, sed infantium. Sine moribus pietas, quicquid vultu, voce, calore præferas, vana est, imò nulla. Jure ergò mores, quisquis amas illam: & factis magis, quam specie; seriò, nec ad pompam. Esse quam videri probus malis. Non inter eos, quos ambitio falsos fieri subegit, magis vultum, quam ingenium bonum habere. Omnia rerum omnium, si observentur, indicia sunt: & argumentum morum, ex minimis licet capere. Impudicum & incestus ostendit, & manus mota & unum interdum responsum, & relatus ad caput digitus, & flexus oculorum improbus risus, insanum vultus, habitusque demonstrat. Illa enim in apertum per notas exeunt. Qualis quisque sit, scies. Si quemadmodum laudetur aspexeris. Ut morum imprimis gravitas, sed tamen ita temperes, ut tristitiam & arrogantiam exuas: nec tibi quod est rarissimum, aut facilitas auctoritatem, aut severitas amorem, deminuat. Romani opere maximo dederunt operam, ut non solùm modesti, sed & honesti essent. Hinc addit Lipsius, bella est elegantia & comitas ista morum, quis nescit aut negat? Sed sapientia
si ad-

si adjungitur & ejus mater aut proles modestia, quantum decus accedat? Modestia est quæ ad cognitionem nostri nos ducit, hæc ad virtutem & ad Deum. Quia radix & altrix virtutis & verè famæ origo ut virtutum. Quæ si vera fateris & fatearis etiam necessum est, nisi rationem omnem exuis & sensum, illud quoque ad fate- re, quod modestia fulcrum & vinculum reliquarum vir- tutum omnium. Quæ labuntur aut diffuunt, nisi ea nixæ, nisi ea nexæ. Ita Romani attollebant se ab humo, ut essent à fumo malarum opinionum. Heu quo ceci- disti flos ille terrarum sol & sal gentium, utinam & jam amorem honesti infunderet quis, ut sic virtuosì essent. Nulli præclusa est virtus, omnes admittit, etiam, qui non sequuntur eam vident. Nec aliena à nobis ultro se ingerit & in omnium animos lumen suum immittit. Qui omne bonum honesto circumscribit, intra se felix est. Nam qui alia bona judicat in fortunæ venit pote- statem, alieni arbitrii fit. Unum bonum quod hone- stum. Est certè maximum instrumentum & radix (ut Lipsius appellavit) omnium decretorum. Vir bonus quod honestè se facturum putaverit, faciet, etsi labo- riosum erit: faciet, etiamsi damnosum erit: non faciet, etiam periculosum erit. Rursus quod turpe erit non faciet, etiamsi pecuniam affert, etiamsi voluptatem, etiamsi potentiam. Ab honesto nulla re deterrebitur, ad turpia nulla spe invitabitur. O felicem illum, qui non actus tantum, sed etiam cogitatus emendat? O fe- licem qui sic aliquem vereri potest, ut ad memoriam quoque ejus se componat atque ordinet? sic vive cum hominibus, tanquam Deus videat. Sic loquere cum Deo, tanquam homines audiant. Miraris homines ad Deum ire? Deus ad homines venit (imo quod propius

D

est.

est in homines venit. Nulla sine Deo mens bona est. Neq; semper antiqua optima, paulisper extra oleas vagari licet, nec operam & oleum perdam. Quanquam extra omnem iudicii aleam minimè positum esse sciam, non autem dubitationis velim. Hujus rei tam liquida & tam obvia veritas, ut non alia veterior & receptior; quibus Dei & veritatis aliqua lux affulfit. In Austria tria sunt cœnobia, non procul à Viennensi urbe juxta Danubium sita. Uno sunt Edones, altero Bibones, tertio Eucliones. Ut Tantalus sitit inter suas undas & ipsi esuriunt inter medios melones, licet omnia corradant, nunquam possunt se collocupletare. In istis epulis esuriunt, nec saturari unquam possunt, sæpè ad lunæ lumen garriunt, vivunt, bibunt, scortari crebrò solent & convivariet. Non toto asse se pasci semper necessum est. Nam alios plures vilissimis & simplicissimis cibis vixisse, ut videre est ex Seneca. Despuo autem sumptuosas voluptates, non ob ipsas, sed incommoda, quæ comitantur. Præceptorum toti huic rei in Epicteto simile erit. Meditare aliquando & usurpa vitæ rationem, tanquam infirmus, ut rectè valere etiam possis, abstine à cibis, aquam pota, aliquando & omnem appetitum cohibe, ut mox etiam & rationabiliter possis appetere: nonnunquam & aquâ pollentâ usi. Venter præcepta non audit, poscit, appellat, non est tamen molestus creditor, parvo dimittitur, si modo das illi quod debes, non quod potes; apud veteres instar obsonii erant pisciculi minuti. Adspice culinas apud Cæcolycos illos & concursantes, inter tot ignes coquos: unum videri putas ventrem, cui tanto tumultu comparatur cibus. Adspice quot locis vertatur terra, quot millia hominum arent, fodiant: unum videri putas ventrem, cui hinc in-

de se-

de feritur, metitur, O quantum lachrymarum exprimunt! O quantum laborum exigunt! Cogita tecum quilibet singulis diebus octodecim sextarios vini habet, antequam dormitum eat, si adhuc postulat duos sextarios, aut præter aut propter non defunt qui addunt. Ut matre fuerat natus vini eduxi meri significat meracum vinum non dilutum & limphis jugulatum ebibiff. Atrum & asperum vinum, crucium ut appellitant, non respiciunt.

Vino nihil jucundius quidquam cluet.

Hoc continet coagulum conviviam.

Hoc hilaritatis dulcis seminarium.

Hoc ægritudinem ad medendum invenerunt.

Julius Cæsar Scaliger animam conviviorum. Aristophanes vinum lac Veneris appellat. Optimum a. & quasi è femore Jovis natum, vetus vini genus, florem vini dixerunt. Et si ipso nihil salubrius, multis venenum. Ut enim virus vinis admixtum perniciousè & perniciosè penetrat: sic peccata hæc ad sita virtuti, occulto quasi fune inscium invitumq; trahunt ad alium finem. Quem admodum musto dolia ipsa rumpuntur, & omne quod in imo jacet, in summam partem vis caloris eiecit: sic vino exæstuante, quidquid in imo jacet, abdidum effertur, & prodit in medium. Quando à vitreâ illâ Deâ alliciuntur, si non in feras, certè in pecudes mutantur: ideo semper est illis ferina vita. Quidam adeo vinosus est, ut perennem fontem Corinthium, si is vino scateat, solus exhaurire bibendo possit, plures consentiunt, imò velut ad palmam currunt, in Dyonisiaco hoc agone. Nonnulli qui vinum avidissimè & largissimè sumunt, & spongiarum instar madescunt, tamen mentem non mergunt in copiâ sed pedibus, capite, linguâ constant,

stant, ut sobrii, imò crescebat in iis ratio & oratio, velut igne illo humoris accensa simul & irrigata, quid dicam? nisi voluntariam esse insaniam: neque insania in omnibus eadem. Ite prodigia, & istos gurgites, pœnè dicam, maris aliquis gurges mergat. Fugite delicias, fugite enervatam felicitatem, quâ animi permadescunt, nisi aliquid intervenit, quod humanæ sortis admoneat, vèlut perpetuâ ebrietate sopiti. Veteres enim ante cibum ne aquam quidem sumebant, nunc jejuni prius onerant se vino, tum cibum gestant corpore madido & perfuso. Deus scilicet est, qui punitum it jure veterem istum luxum, feramus; aut ne feramus, emendemus: potius mentem flectamus, ad magnam illam mundi mentem. Quanquam apud illos simplex libatio & gustatio: apud nos verò est balneum, non potio. Ita infundimur & perfundimur hodiè atque adeò confundimur. Et sæpè fit, ut apud ejusmodi balneatores jus brutorum nullis precibus impetrari possit. Nonnunquam phiala grandior circumfertur, ex qua omnes bibunt interdum dant cantharum circum; & sic Bacchum rotant. Apicius omnes homines luxus & gulæ studio superavit, cum scire aliquem vellet, quid absumpti & quid reliqui haberet; audito centies restare indoluit & famæ moriturus sese interemit. Et quæ gloria capere multum? cum penes te palma fuerit, & propinationes duas strati somno ac domitantes recusaverint, cum superstes toti convivio fueris, cum omnes viceris virtute magnificâ, & nemo tam vini capax fuerit, vinceris à Dolio. Potissimum homo dijudicatur ex bonâ conscientia, ex honestis consiliis, ex rectis actionibus, ex placido vitæ & continuo tenore unam eandemq; pre-mens viam. Est autem conscientia, *Reliqua in homine recte*

recte

recta rationis scintilla, bonorum malorumq, facinorum,
judex & index. Nam conscientiam vulgò appellamus,
violati numinis aut perperam culti tristem cogitationem
& morsum. Utiliter autem ea data, ut corrector adfe-
ctuum & animæ pædagogus. Nam sapientes censet esse
debere nullius maleficii conscios non sibi solis, sed &
iis, quos coercere jure aut imperio possint. Quicquid
supremo illo teste geritur, & habebit impressum pe-
ctori.

Est equitatis oculus omnia qui videt.

Et ut Polybius in fragmentis: nullus neque testis tam
formidabilis, neque judex tam gravis, quam conscien-
tia, quæ mentibus cujusque infidet & inhabitat. Fra-
num ante peccatum: quia infixæ nobis ejus rei adverfa-
tio est, quam natura aut lex damnavit. flagrum post pec-
catum: quia perfecto demum scelere magnitudo ejus
intelligitur. Et magna sanè vis ejus est in utramque par-
tem, ut neque timeant ii qui nihil admiserunt, & pœ-
nam semper ante oculos versari putant, qui peccave-
runt. Animadverto enim etiam Deos non tam accura-
tis adorantium precibus, quam innocentia & sanctitate
lætari: gratioremque existimari, qui puram castamque
mentem, quam qui meditatam carmen intulerit. Ipsa
verba Epicuri in Epistola ad Menætium: non est jucun-
dè vivere, nisi simul prudenter & honestè; neque justè
nisi jucundè, cognatæ enim junctæque virtutes sunt ju-
cundæ vitæ, & ipsa hæc separari ab illis non potest. Co-
gitet quilibet quam multa contra bonum morem fa-
ciat, quam multa ex his quæ egit veniam desiderent:
jam irascetur etiam sibi. Nemo inquam, invenitur,
qui se possit absolvere, & notencem quisque judicet re-
spiciens testem conscientiam. Non item iniquum:

Lipsius.

quia poenam, ut dixi omnes meruimus, nec unquam
vel in optimis illa puritas, ut non maculae aliquae super-
sint falsa hac aqua cladium velut eluendae. quia in ex-
terna omni punitione Deus non praesentia solum adspi-
cit, sed praeterita etiam respicit: & duum horum tem-
porum momentis temperat aequabiliter iustitiae suae lan-
cem. Alias etiam interior animi metus & motus, qui in
omnibus & malis praesertim se prodit. Quis ad tonitrua
non concutitur. Isti ipsi qui Deum spernunt, Deum
tunc agnoscunt, & vel invito oculos animosque ad coe-
lestes illas minas demittunt. Observatum crebro, ne di-
cam semper, istos Numinis palam spretores; poenas pa-
lam luisse ab ipso immixtas, & plarisque infelicem vi-
tam tristiore morte consumasse. at bona conscientia
prodire vult & conspici: ipsa nequitia tenebras timet.
Satis habet fautorum, qui recte facit, virtutis aestimato-
res ii, quorum est premia & honores dare. Scortatores
teste Plauto, ob conscientiam solem & lucem fugiunt,
& cubasse scortatores in cellis meretricum, ita ut non
viderentur, certum est. Item si quando quis a lenone
scorti alicujus noctem conduxerat, primo diluculo ab-
eundum illi fuisse, docet Juvenalis. Quoties patres
conventitii videlicet promiscui adventores fuerunt; &
qui in unius scorti nidum conspiraverunt amatores.
Quando luculentum scenum promeretricum amoeni-
tatibus & blanditiis, quae in speciem luculentae & splen-
didae; sed vitam & famam si in iis volutere collutulant.
Excusant se & emendant, ut sint absque mendae, si forte
affines sese fecerint culpa: quia perplexae loquuntur, at-
trahunt & alliciunt quoties vinnulata dicta dant, & vin-
nula voce quasi exprimunt. Sic tamen hodie vivitur, ut
multi & inibi famam, conscientiam pauci vereantur.

Fugis

Fugis pestem quantum humaniter potes, quanto magis
effugies pestes illas animorum, quæ omni arte & fraude
irrepunt ac erumpunt. Si ad calidas & callidas solis filias
appropinquas, quis hominum te fervet? certè rues: nec
ullo præceptorū sufflamine te sistet. Quantumvis forma *Lipsius.*
aut plumis blandiuntur, ah fuge; aut potius pugna quod
dicitur *ἡ κρηῶν*. Quibusdam in locis incedunt aperto
capite, nudo sinu, nudatis mamillis. Sunt enim qui ti-
tillant, quæ excitant, & ut cupere ab adspectu est, sic
velle ab auditu. Oculos inquam primum claude & a-
verte longè ab illecebroso hoc adspectu. Aditus enim
mali morbi hinc est nec amor, aut cupido facilè erupe-
rit, nisi per geminas has fenestras. Necessum est ut mu-
nias te contra omnes non venereos solum, sed paulò
magis venustos sermones. Est ipsis insanabilis animus,
& sceleribus scelera contexens: perbiberunt nequi-
tiam, & ita visceribus immiscuerunt, ut nisi cum ipsis
exire non possint. Vidisse ea utile, non se inseruisse:
transisse, non miscuisse. Abducitur enim paulatim è
suo fastigio, adducitur misceturque sensibus ex impu-
ro isto cœtu. Ita est, tuta scelera esse possunt, secura non
possunt. Cognatum, imò innatum omni sceleri sceleris
supplicium, & nihil in vitâ securum solutumque præ-
ter innocentiam. Imò & tortorem, urit enim, cædit
lancinat: eò gravius, quia sine morte. Quis inquam
tam projectus, qui acria quædam flagella senserit, jam
non faciendo scelere, sed & factò: inultum nec quic-
quam auferet, aut deportabit. Multi in animo, non-
nulli in corpore admorsî, æternum dolorem retule-
runt è multorum conversatione. Etenim facinorum
conscientia sicut ulcus in carne, in animo pœniten-
tiam relinquit assiduo lancinantem & pungentem, &
alias

alias quidem curas doloresq; ratio aufert. Ipsam poenitentiam creat morficantem cum pudore, & à se ipsa punitam. Hinc consentiamus, mala facinora conscientia flagellari, & plurimum illi tormentorum esse, eò quod perpetuo illam sollicitudo auget ac verberat, quod sponsoribus securitatis suæ non potest credere. Tutum aliqua res in conscientia præstat, nulla securum: putat enim se, etiamsi non deprehenditur, posse deprehendi, & inter somnos movetur, & quoties alicujus scelus loquitur, de suo cogitat. Si autem homo rem ea reputavit via, meo sum promus pectori. Innocentia præstare possum: quid homines de me loquantur non possum. Mihi sententia de me non nisi apud me fertur: nec quis sim alium rogo. Interno isto iudice si probus audiam, quid addent aut dement mihi Marculi aut Laconis alicujus sermones. Quis sim in me situm est: qualis audiam in vano isto vulgo. ut mihi ne male dicant homines, prohibere non possum: neque enim id in manu & potestate meâ est. Hoc verò possum & ut ne merito meo dicant. Mali conscientia suggerente, sciunt malos de se sermones esse. Quid autem boni, bonos eadem teste. *Est profectò Deus, qui quæ nos gerimus, auditq; & videt.* Namque mihi pro vero constat omnium mortalium vitam divino numine invisi, neque bonum neque malum facinus, cujusquam pro nihilo habere, sed ex natura diversa præmia bonos malosque sequi. Nocte dieque tuum gestas in pectore testem, qui non fallit, non fallitur. Et ex oraculo hoc est, suus cuique animus, ex conscientia spem præbet. Rem dicam, ex quâ mores æstimes nostros, vix quenquam invenies, qui possit aperto ostio vivere. Janitores conscientia nostra non superbia opposuit. Sic vivimus, ut depre-

hendi

hendi sit subito adspici. Quid autem prodest reconde-
re se, & oculos hominum auresque vitare? bona con-
scientia turbam advocat, mala etiam in solitudine an-
xia atque sollicita est. Si honesta sunt quæ facis, omnes
sciant: si turpia, quid refert neminem scire, cum tu scias?
O te miserum, si contemnes hunc testem. Quando hoc
ipsum de se testatur, ego in juvenili hoc pectore sic sum
adfectus, ut Deum, virtutem & me constanter colam.
Non aduler imperantibus, sed nec irriter: neque
exuam hunc affectum, nisi vitâ me exuat ipse DEUS.
Cumque ultimus ille & decretorius dies venerit, spiri-
tum hunc, sine metu, sine motu emittam, & apud no-
tos ignotosque memoriam mei relinquam, bonam po-
tius, quam magnam. Omnis res in vado salutis erit.
Adjutores & hic duorum generum consilarii & admi-
nistri. Illi qui linguâ & mente imprimis juvant, hi qui
manu & factis. Nonne consilio stant regna, urbes, do-
mus? ego ita comperi, omnia regna, civitates, natio-
nes usque eò prosperum imperium habuisse, tum apud
eos vera consilia valuerunt. Ubicumque gratia, timor,
voluptas ea corrupere, post paulò imminutæ opes,
deinde ademptum imperium, postremò servitus impo-
sita est. Fuit omninò, inquam, sed usu receptum, quod
honestæ consilia vel turpia, pro ut malè aut prosperè
cedunt; ita vel probantur, vel reprehenduntur. inde
plærumque eadem facta modo diligentia, modo va-
nitatis, modo furoris nomen accipiunt, teste Plinio.
Hoc plærumque facimus, ut consilia eventis pondere-
mus: & cui benè quid processerit, multum illum provi-
disse; cui secus, nihil sensisse dicamus. Itaque verè scri-
ptum, usus efficacissimus rerum omnium magister. Et,
experimentis optime creditur. Etenim, quisquis in re

E

civili

civili intelligens habere volet, opus ei experientia. In quo tamen hoc mali, quod præceptis non traditur, sed ætas eum denique affert. Etiam amplissimi morum consilia ex eventu, non ex voluntate à plarisque probari: ut satis superque constat. Interdum proponunt consilia, quæ sunt malè sana, male cocta, male ad prudentiæ solem percocta, nec prudens quispiam insistat ejusmodi, sæpe & umbra prudentiæ deest, nimio imperitior multo ubi res longi subsellii indiget. Nonnunquam evertit is qui melius nobis it consultum, ut suum sortiatur effectum. Potius Deo & fortunæ adscribendum, quam naturæ & curæ. Vidimus, videmus, videbimus, semperque verum scelera impetu bona consilia morâ valefcere. Nam profectò sæpè prava magis quam bona consilia prosperè eveniunt. Quia plarasque res fortuna ex libidine sua agitat. Non enim extero temere, non advenas qui veriloquium hoc imbibi: ad consilium de Rep. dandum caput esse nosse Remp. Item senes quibus corpus animis infirmum, ingenium sapientia validum sit. Sapientia vera firmaque est, non tamen elata, non timet pericula: sed nec provocat aut lacescit. Neque errat verbum vetus, consilia senum, hastas juvenum esse. Omnia impedimenta dimitte & vaca bonæ menti, nemo ad illam pervenit occupatus. Exercet Philosophia regnum suum: dat tempus, non accipit. Non est res subciviva: ordinaria est, domina est, adest & jubet. Ad veræ constantiæ asylum te voco & ad arcana illa sapientiæ templa. Cujus tectum si semel subis & penetras, tectum ego fartumque te habeo ab omni potestate. Sedent quibusdam in locis publicâ ut sic dicam navi inter gubernatores, qui vix remigæ aut sentinatores. ubi tamen gubernatores esse debent, fluctus assilientes, negligentes

gentes

gentes manus habentes in clavis, oculos in astris, & quicquid agunt bene agunt. Sin aliter & sæpè ignorantes cuius caloris res sit, quomodo iudicii & assensus calculum ponent. Ubi multis adhuc tenebræ, nec de re tota satis certis nec de causis: ubi vix limen libarunt, putant se arcana omnia tetigisse. præsertim ii, qui vix concaluerunt vel coaluerunt in senatu. Et si quosdã impetus, à naturâ sumit, tamen perficienda doctrina est. Non enim solum pulchrior comptiorq; per doctrinam virtus fit, sed & fortior, neque colorem modo ab illo ducit, sed & sanguinem ac robur. Etenim plena satis vix contingit, ea nisi animo instituto & edocto. Quis navim mihi dirigat, sine ferro quod adfricuit siderites? Sic nemo Remp. sine mente quam non adflavit illa diva. Artes non ornamenta solum Reip. sed & auxilia & fulcra; tolluntur, quid nisi squalor & ferox quædam, aut, ut verius dicam, ferina vita. Ad sapientiam te convertes, quæ mores tibi corrigat, quæ animum turbidum sordidumque tranquillet & illustret. Illa est, quæ virtutem imprimere, quæ constantiam suggerere potest: illa sola, quæ templum tibi aperire bonæ mentis. De actionibus rem manibus tenere de eo quod ita statutum deliberatumq; habeas, ut id eripi tibi non passurus sis. Rabulæ autem forenses, qui calida mendacia proferunt, & ex tempore proponunt, eripiunt nonnunquam. Rectè dicit Lipsius sæpè forum muricibus sterni, ambulant in jus, qui devorantur iusculo jus. Sicut canibus insitum est quibusdam sine causa & discrimine latrare, & nonnullis unum hoc studium litigare, avidè adhærent, nec mentem ad ulteriora mittunt. Hinc caninū hoc, quod haud temerè quipiam concessum latrocinium dixerit. Ubi leges multæ, ubi lites multæ, & vita moresque pravi litem gignit,

gignit, & catena fit, quæ & alios ligat. Nam & illud ve-
rum corruptissima republica, plurimæ leges. Quot-
quot sunt qui litium quisquilias faciunt ob rem levicu-
lam & litigium inde litigandi ars & studium. Quemad-
modum vis morborum precia medentibus, sic fori ta-
bes pecuniam ejusmodi adferat necessum. Itaque pu-
blicæ mercis nihil tam venale, quam istorum hominum
perfidia. Hercle non pauci sunt, qui habent leges fle-
ctentes sese ut ceram, quia pro libero arbitratu hinc in-
de flectunt. Ut ceræ omnia possunt imprimi, & in-
genia illorum variè possunt flecti. Aliàs libram ap-
pendunt justitiæ & æquitatis, ut non solum ad lancem
respiciant, verum etiam ad trutinam, quorsum diver-
gat, non semper æquiter pendunt. Illibenter incido in
hunc sermonem, & media quod dicitur agina nuto, nec
scalpello, circumcido rectæ rationis. Ut trutina in eam
partem vergit, in quâ plus ponderis, & multi in eam,
ubi plus æris, ne dicam ubi plus rationis. Sæpè tollunt
ab hoc libramento, hunc attollendo, illum deprimen-
do. Urbicum pecus apud Romanos fuit exterminan-
dum, quia ociosum & hoc genus superfluum non esset
ferendum. Quomodo autem non & mores pravi? nam
primum concordia tollitur, odia aperta aut occulta in
animis gignuntur; adde fraudes, insidias, & studium
vincendi, quovis nexu ac supplantandi. Et quidem
non improbi solum, sed stolidi aut fronte ferrea, qui
& artem hanc protollendæ sive tollendæ justitiæ ja-
ctant. Persuadet Rudolphus non ternæ sed ter denæ
aliquæ vobis lites sunt: rescindite istas maximè grandes
& quæ in monstra aut hydras succrescunt. Quibusdam
in locis haut ignotis sunt comitiales homines, qui re-
ligionem juris iurandi parum colere noverunt. Turne-
bus

bus

bus non sine causa perjuros dicit, qui abjurant rem
alienam & perjurio negant, qui inibi locorum propter
quasi habitare videntur, inequitantes & alios: qui si ni-
hil est litium, litem ferunt quotidie in foro sunt expo-
nentes venalem operam & fidem. Imo conceptis ver-
bis jurant, id est, alio præeunte & jus jurandum ver-
bis certis certa comprehensis, formula citante jurant.
Quæ talis erat ex animi mei sententia juro. Hoc jusju-
randum multo religiosius erat, quam reliqua. Nullum
crimen inspectum fuisse, quod non tribus testibus pro-
bari possit jurejurando, malo & perjurio malam quæ-
runt rem. His enim male volumus, cum non tam ju-
re quam injuriâ indignissimis modis perditum volu-
mus. His testibus non esse nefas testimonium prohibe-
re: & sic nec improbos, nec intestabiles, quando qui-
dem sedulam & quotidie ejusmodi testimoniis dent
operam. Aded frequentes in foro, ut nullo inquam
die abstineant, nunquam absint à foro, nunquam exi-
mantur. Qui in jus ambulat rem actam agis, cogitet.
Hæc res secundum jus civile dicitur: in quo cavetur ne
quis rem actam apud judices repetat, neque cramben
bis coctam reportet, alioquin se ipsum it perditum, &
omnia projicit bona sua. Nisi devorarit verba, id est,
qui non bilem & dolorem devorarit & absconderit,
& secum continuerit, ipsa salus si vellet, servare ipsum
non posset. Quando vero non maledixit judici, nullum
emisit ne calamitosi quidem verbum, cum & cor suum
transfigendum animadverteret; potest dici merito de-
vorasse verba. Inter cætera mortalitatis incommo-
da, & hæc est caligo mentium: nec tantum necessitas
errandi, sed errorum amor. Ne singulis irascaris, uni-
versis ignoscendum generi humano venia tribuenda

est. Si irasceris juvenibus senibusq; quod peccant: iras-
cere infantibus quod peccaturi sunt. Nunquis irasci-
tur pueris quorum ætas nondum novit rerum discrimi-
na? major est excusatio & justior hominem esse, quam
puerum. Atque nihil est tam difficile & arduum, quod
non humana mens vincat, & in familiaritatem perdu-
cat assidua meditatio; nullique sunt tam feri & sui juris
affectus, ut non disciplina perdomentur. Quædam enim
falsa veri speciem ferunt. Dandum semper est tempus:
veritatem dies aperit. Ne sint aures criminantibus fa-
ciles, hoc humanæ naturæ vitium suspectum, natumque
nobis sit: quodque inviti audimus libenter credimus,
& in suspensio ira retinenda. Potest enim pœna dilata
exigi, non potest exacta revocari. Medicus omnia ten-
tat, priusquam ad sectionem aut unctionem accedit: ita
& legum præsidem civitatisque rectorem decet ultima
supplicia sceleribus ultimis imponat, ut nemo facile
pereat, nisi quem perire pereuntis etiam interfit. Sene-
ca, sæpè autem satius facit dissimulare, quam ulcisci: &
more Politicorum, qui non simulare potest, ille nec re-
gnare potest. Ergò irâ abstinendum est, sive par est,
qui laceffendus est, sive superior, sive inferior. Nam
cum pare contendere anceps est: cum superiore furio-
sum: cum inferiore sordidum. Iram ut seponamus
necessum est, quia hominis naturam mutat. Illa in a-
morem hortatur, hæc in odium: illa prodesse jubet, hæc
nocere. Quid enim quiete animi otiosius, quid ira la-
boriosius? Quid clementia remissius, quid crudelitate
negotiosius. Non expedit omnia videre, omnia audi-
re, multæ nos injuriæ transeunt, ex quibus plerasque
non accipit, qui nescit. Non vis esse iracundus? ne sis
curiosus, sæpè ad nos ira venit, sæpius nos ad illam, quæ
nun-

nunquam accersenda est, & cum incidit rejiciatur. Ca-
reamus hoc malo, purgemusque mentem & extirpe-
mus radicitusea vitia; quæ, quamvis tenuia, unde hæse-
rint renascentur: & iram non temperemus, sed ex toto
removeamus. Quod enim malæ rei temperamentum
est? poterimus autem, annitamur modo, nec ulla res
magis proderit, quam cogitatio mortalitatis. In hoc
cunt dies, in hoc noctes, hæc unica cura, hoc unicum
solatium; ut Deum in primis piè pureque veneremur,
inde sapientiæ studia & tractemus, & quicquid propriè
ad usum & cultum animorum. Denique classica nulla
aut turbas audiamus, corvos aulæ & fori non videamus,
sed modeste, tranquilleque nobiscum victitemus, nec
expertes ambitionis aut pallentium curarum. idem no-
bis sit, & constanter pergamus ad illum tranquillitatis
internæ portum, qui verè efficit beatos. Nulla res ma-
gis animis honesta induit, dubiosque & in pravum in-
clinantes revocat ad rectum, quam bonorum conver-
satio. Paulatim enim descendit in pectora, & vim præ-
ceptorum obtinet, frequenter audiri, aspici frequenter.
Occursus hercule ipse sapientum juvat, & est aliquid,
quod ex magno viro vel tacente te proficias? Quid? imo
juvabit ille vel ipse cogitatus. Nam & Senecæ hoc ad-
monitum ad mitte: aliquis vir bonus eligendus ac sem-
per ante oculos habendus, ut sic tanquam illo spectan-
te vivamus, & omnia tanquam illo vidente faciamus.
Fugiamus in primis vera & interna animorum vitia,
quorum ubique larga & obvia seges, è quâ ne quas spi-
cas improvidè colligamus magna cuivis cura, imò me-
tus. Quare maneamus in hac viâ, quam institimus, se-
gregandi nos à vulgo: nec id sermone tantum, & velut
in pompam fiat, sed re ipsâ, & quod dicitur, bonâ fide.

Vacil-

Vacillamus, inò cadimus interdum? Surgamus, & cita
celeritate corrigamus, quod temporis ereptum lapsu.
Aptare enim antiquam Romanam fidem ad hanc Ger-
manam volui: & in cogitatione totus dum sum, illa-
psa, quædam fortasse quæ hanc magis sapiant, quam
istam. Romani olim orbi terræ acerbum jugum im-
posuerunt, sed jugum salubre exitu. Nam ut sol caligi-
nem ab oculis: sic barbariem ab animis ista gens fuga-
vit. Etiam veterani venatores cervum ex impressis ve-
stigiis dignoverunt: Ita Romani ex conversatione vi-
rum. Qui sermones, si quid improvidi habent, nihil ta-
men impii, & vel apud improbos colorem habebit pie-
tatis. Quæ si vera fateris, etiam necessum est, nisi ratio-
nem omnem exuis & sensum. Illud quoque adfateri
decreta omnia divina firma, & immota esse, firma ni-
mirum in bono, unum idemque appetens, unum idem-
que sentiens, recti consilii, recti iudicii fons & origo.
Sperne & reduc omnia ad veterem veramque formam:
cui præter fructum, major sanè dignitas & venustas.
Quod si unus aut alter hoc adfectavit: si ipse solum il-
lud sapientiæ insidere præcis non ejectionis: ne illa apud
sapientes omnes, valdè insipiens. Atque meo voto &
alii laborent in similibus argumentis: quibus non ob-
lectari tantum animi possint, sed instrui & juvari: pie-
tas & mores inferi, qui nimium exulant, ab hoc ævo.
Quod superest ad vos me converto, Viri Magnifici, ad-
modum Reverendi, Consultissimi, Clarissimi, ex ani-
mo amari & coli à me scitote & canam illam veritatem.
Grandes etiam gratias habeo & ago pro præsentia ma-
gnifica. Utinam & ego amorem honesti infundam, &
vobis cives ejusmodi donem, quorum pectora proma,
prompta, ipsâ nive candidiora. Faveo & foveo, ut &
nos

nos

nos in eadem togâ candidâ, quo ad sinceritatem, pu-
ritatem, & castitatem, nec albi coloris vestem exue-
mus, nisi Dea tristis & amara accesserit, & vita nos
exuat ipse DEUS. O quando vos & nos inviset
candida illa diva? Ut cum Lipsio tandem claudam &
concludam, quæ à me proposita, utinam non grata so-
lùm, sed salubria; nec delectent tantum sed & magis ju-
vent! juvabunt autem, si non in aures solùm, sed in a-
nimum demittes. nec inaudita jacere, & inarescere ca-
patiêre, ut semina sparsa summo solo. Denique si repe-
tes seridò, & ruminabere seu ruminabere. quia ut ignis
è silice non uno concussu elicitur: sic in frigido isto pe-
ctore, non primo admonitionum ictu accenditur la-
tens & languens in nobis vis illa honesti. Quæ ut verè
aliquando in te ardeat, nec verbis aut specie, sed
re & factis, supplex quæso, venerorquæ æter-
num & divinum illum ignem.

F

FRAN

Fraude hominum, ex animis hominum, discesserat, atq;
Ad Lunam, CANDOR, transferat Chymicam.
Nunc animis hominum candorem reddere curat,
Leucoris, ex bortis, Flos, Galataa, tuis.
Hunc tamen ò homines queat ut queq; reddere, Floris
Candorem vestris suscipitote animis;

Amico suo singulari
atq; dilecto sacrat

S. E. J. S.

J. Seufius.

Quò Pietas cedens terris super astra volavit,
Exosa publicum nefas
Jam penitus corrupti orbis, se Candor eodem
Dolis fugatus callidis

Contulit, & coetus hominum ac commercia vitans
Nunc coelites inter colit.

Ne tamen & nomen rabies quoque deleat ævi
Dente omnia ~~avaro~~ atterens,

BLUMIUS hoc prohibet docto libro atque venusto,
Quem mille Suada floribus,

Mille Venus sparsit. Certatim attollite laude
Hoc candidum studium viri

Quotquot adhuc veterum ad mores præcordia finxit
Japeti prudens genus.

At tu victuris quando isthæc tradere chartis
Amice JANE pergeres,

Æthe-

Æthera conscendisse reor te & sidera mente
Infrà relicto te solo.

Talia quis pangat de Candore, ipse nisi illi
Coram videndus adstitit?

Witteberga f.

AUGUSTUS BUCHNER
Poës. Prof. publ.

In Viri Clarissimi

JOANNIS BLUMII

librum de CANDORE.

Extorrem revocas Candorem, candide BLUMI,
Nil pote candidius: nil pote floridius.

Allusum ad auctoris nomen, quod
Germanis flos est.

THOMAS SEGETHUS.

*In Candidum de CANDORE
scriptum*

JOHAN-BLUMII

J. U. Cand.

Rara avis in terris Candor. Namque astra petisse
alis hunc perhibent candidioribus.

Multa avis in terris, nigroque simillima corvo
Degit vafricies perniciosior.

Nam nova jam facies Politias, nescia priscae
vitai, & fidei, sicque negotii.

F 2

Pan.

Panditur hæc Politia, novum quoque acuminis omen,
& nomen celeris possidet ingeni.

Ast, si sit quid adhuc per acumen fallere mentis,
mentis pernicitas pernicies erit.

Rectius ergo facis hujusce nova Politias
dum scripto faciem nunc retegis tuo.

*In Φιλομνημοσύνην fudit Basileæ
ἐκ τῆς Ὑδαρῆμα*

JOHAN RAICUS Med. Licent.
& Scholæ Cathedralis Kniphovianæ Rector.

Ad

Dn. Johannem Blumium.

Floræ, candide Flore, Candidatum,

Nuper Te licuit vocare nobis,

Cum sero redimitus eleganti

Flores prosequeris hortulosq;

Scitis laudibus, actione scitâ:

Nunc cum de Cathedrâ bonus probusq;

Candoris bona publicè probasti,

Quid restat, nisi Te vocemus omnes

Candoris Fideiq; Candidatum,

Candoris Fideiq; vel Magistrum?

PHILIP. FRENCKING.

JOA-

JOACHIMUS MORSIUS
JOANNI BLUMIO
SUO,

*Salutem plurimam & faustissimum novi anni
auspicium.*

Cum ex Borussia mensibus aliquot retro ad nos Lubecam venires, BLUMI flos eruditum amicorum illibate, amicitiamq; meam, quâ propriis virtutibus, quâ commendatione magnorum virorum laudatissimus, ambires: non minus libenter Te, Clarissimi heu quondam TAUBMANNI nostri! affinem nunquam inficiandum, in Imperiali hac urbe; quam in Regiâ suâ Londini, summus olim in Republicâ literariâ Dictator ISAACUS CASAUBONUS, vidi: & expansis circa colum brachiis complexus sum. Dolui tamen tunc valde, quod ubi vix mihi FORTUNA AUREA candidos tuos vultus ostenderat, ITER Tuum DANICUM eosdem oculis meis statim subderit, neque gratissimo tuo consortio privaverit. *quod* cum AMOR MEUS morari & sistere non debuit, piissimis votis prosequutus est. quæ quod nunc tam feliciter mihi ceciderint, teque ex insperatò nobis sanum & salvum in STARICIANIS ædibus reddiderint, equidem haud vulgariter laetor;

optoq; ut hæc conjunctio Musis nostris sit frugife-
ra ac diuturna. Nec si corpora rursus erunt divel-
lenda, unquam animi ullis temporum interstitiis,
vel locorum intervallis separentur. Hoc de tuo
confido, de meo Sincere & Constante tibi spōdeo.
Arctiora n. apud me virtutis, quàm sanguinis vin-
cula; potioresq; doctrinæ, quàm opū nodi ac ne-
xus. quemadmodū Te, tuosq; & optimum quemq;
rerum non verborum fide, cognoscere malo. Nus-
piam quò cura mea aliqui poterit, facta deficient,
& ad ruborem verba adigent. Dum commora-
mur inter homines, colamus humanitatem, &
semper ambulare in viis sanctorum studeamus in
conversacione existamus univērsis suaves, nemini
graves. Deo vivamus piè, nobis prudenter, proxi-
mo justè. Amicis utamur ad gratiam, inimicis ad
patientiam, omnibus ad benevolentiam, quibus
valemus ad beneficentiam, & nobis nostrisq; vitiis
quotidiè moriamur, ut in morte cœlestibus annu-
meremur. Quam robustam & minimè fictam Phi-
losophiam, Lipsius seculi nostri Epictetus, ejusq;
& mundi melioris præceptor SENECA, (quos post
SACRA BIBLIA in deliciis tibi esse scimus) nullibi
non inculcant. O Te beatum! qui augustius Nu-
men inter mortales Sapiente & Forti non agnoscis.
Perge Te ipsum imitari, & per ardua quære desti-
natam tuis meritis coronam. Sic cœlum ipsum pa-
tescit,

tescit, & perpetuitati consulitur. *Tu civem patremq;
geras, tu consule cunctis* Non tibi: nec tua te mo-
veant, sed publica damna. Ad Salutem commu-
nem natus ac educatus, duo divini Platonis hæc
monita diligenter observa, ut quæcunq; agis ad
eam referas oblitus commodorum tuorum: alte-
rum ut totum corpus Reip. cures; ne cum partem
aliquam tuearis, reliquas deferas. Progredere susti-
nendo, & ita Te compares, tanquam qui vinci ne-
sciat. Sparge dona ingenii tui, liberali dextra; nec
editionem lucubrationum tuarum impediatur Zoili
stupor. Dulcissimis Luscinia modulis, sententia
vana pecoris. Arcadici, Cocciismos præfert. Fle-
ctete à Caveâ ad Orchestram, & invenies Equi-
tum applausus.

*Omnia fert Tempus, modo tempora tempore rectè
Tempera, & hoc melius tempore, tempus erit.*

Soletur Te conscientia & finis. Ut Sol vitæ Sapien-
tia, Sal vitæ amicitia, penû vitæ Temperantia, an-
tidotum vitæ Patientia: ita vita vitæ Conscientia.

*Pleriq; quotquot hîc in orbe vivimus,
famam veremur improbam,:*

*At, nonne conscientiam vererier
prestat, Deus quam pervidet?*

*Hoc ergo agamus, quos metus Dei tenet:
nam sic ei placebimus.*

Grassetur alius incommodo Reipublicæ & Hone-
statis odio, bonorumq; obtreptione ad famam:
Tu, qui mecum, varias vario sub fidere positas Re-
giones,

giones,

giones, Apum more peragrasti: nec duos terraq;
mariq; labores, sapientia, literarum & literatorum
causa, exantlare recusasti: & saepe aestus, pluvias,
nives, ac acerba frigora passus, sapientiam, ejusque
nutriculas literas & propagatores, stylo tuo adserere,
& adversus barbarorum incursum, clypeo ha-
staque tua defendere. Quae haecenus
de Militia, de Fato, de affe-
ctibus à Magistratu coercen-
dis, de Educatione ac tem-
poris collocatione, de Aesti-
mio Musarum & styli, de Pe-
regrinatione, de Hortis, de
Candore (qui prohi dolor! jam auditru-
stica simplicitas) atque pro magistro tuo LIPSI O,
& cognato TAUBMANNO scripsisti, Encomiis
suis extollere certarunt, excellentes Sagô togâque
heroes. Maecte gloriosis eorum Elogiis & eximiis
tuis dotibus! ac illis, Patriae, mihi que longum
superstes vire, vige, flore. Dabam
properiter Kalend. Jan. A. C.
M. DC. XXIV.

Dieser Band wurde 2002
durch Bestrahlung sterili-
siert. Verfärbungen stellen
keine Gefahr dar.

Datum der Entleihung bitte hier einstampfen

digitalisiert misc.4 91V: 320663582

SLUB DRESDEN

3 0607846

(204) J6 162/14/79

